

ZASMEJME SA

DIAGNOSTIKA

Pacient sa sťažuje lekárovi: „Pán doktor, treští mi hlava. Je to príšerná bolesť a ani na chvíľu nepolaví. Nemohli by ste mi na to

niečo predpísať?“

„Samozrejme, ale najskôr vám položím niekoľko otázok. Budte, prosím, úprimný. Pijete veľa?“

Pacient sa rozhorčí: „V živote som sa alkoholu ani nedotkol! Veď je to metla ľudstva!“

„Fajčíte?“

„Nikdy som nemal cigaretu v ústach. Mali by fajčenie zakázať!“

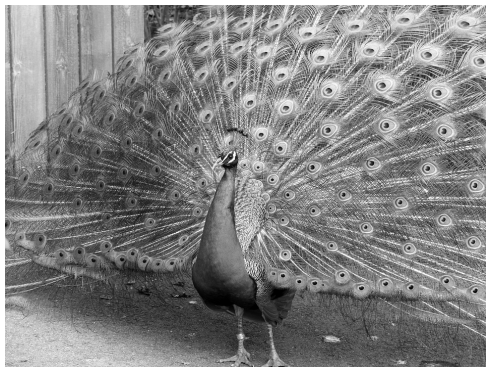
„Prepáčte, je mi to trápne sa opýtať... ale... nebeháte v noci za ženami?“

„Samozrejme, že nie, za koho ma máte?“

„Povedzte mi ešte,“ nevzdáva sa lekár, „tá bolesť v hlave, na ktorú sa sťažujete, nie je náhodou ostrá a prenikavá?“

„Áno,“ prisvedčí pacient. „Presne tak.“

„Tak to je už jasné. Priveľmi utiahnutá svätožiara. Trochu ju uvoľníme a bude zasa dobre.“

PODARILO SA DEŤOM

V Jeruzaleme vládol krutý primátor Herodes.

Evanjeliá napísali štyria evanjelici.

Desiate prikázanie: Nepožiadaj majiteľku blízneho svojho.

Anjel Pána cestoval k Panne Márii...

„Spovedám sa Bohu i vám, hriešny otče...“

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicnezrnko.sk

Text a grafická úprava Sephoris studio. Vychádza štvrťročne. Foto: internet

PRAMEN

ČASOPIS PRE DUCHOVNÚ FORMÁCIU

December 2018, ročník 18

VIERA AKO HORČIČNÉ ZRNKO

TÉMA

Apoštolí povedali Pánovi: „Daj nám väčšiu vieru!“ Pán vravel: „Keby ste mali vieru ako horčičné zrnko a povedali by ste tejto moruši: „Vytrhni sa aj s koreňom a presad sa do mora,“ poslúchla by vás.“ (Lk 17, 5-6)

Istý mladý chlapec, inšpirovaný Ježišovým výrokom: „Ak budete mať vieru ako horčičné zrnko a poviete tomuto vrchu „Prejdi odtiaľto ta!“ – prejde. A nič vám nebude nemožné“ (Mt 17,20), odobral sa na lúku za rodnou dedinou. Pozrel sa na veľkú horu, nesmierne sa sústredil, vzbudil v sebe všetku silu svojej určite úprimnej a vrúcnej viery a v Ježišovom mene poručil tejto hore, aby sa pohla.

Ako aj vy očakávate, nestalo sa nič. Snáď „len“ to, že ten chlapec na niekoľko rokov „stratil vieru“.

Vieme, že Ježiš pri rozprávaní používal orientálny jazyk, ktorý je charakteristický preháňaním. (Podobným výrokom „pritiahnutým za vlasy“ je aj navádzanie na odseknutie ruky, nohy, vylúpnutie oka v prípade pokušenia k hriechu, ktoré rovnako nemožno brať doslovne.) Zrejme to pochopil aj ten chlapec, ktorý sa časom „s Bohom opäť našiel“. Už však nebol svoju vieru do „topánok, ktoré nosil predtým“.

Tento príbeh hovorí aj o dôležitej skutočnosti, že život je proces, cesta. A že aj viera človeka

podlieha rastu.

Rast vo viere je možné pripodobniť k rastu človeka v jeho duševnej oblasti. Tak, ako v duševnej oblasti existuje **detstvo, adolescencia a dospelosť**, tak je to aj vo viere. Jediný rozdiel je v tom, že duševný vývoj u človeka ide paralelne s jeho telesným vývinom. U viery to tak nie je. Je možné byť duševne a telesne dospelým, aj starcom, a pritom mať len detskú alebo adolescentnú vieru.

DETSKÁ VIERA

Prvým štádiom ľudského života je detstvo, ktoré dieťa prežíva spravidla v rodine. Rodičia ho živia, šatia, poskytujú mu všetko, čo potrebuje pre život. Dieťa prijíma kultúru a hodnoty starších bez toho, že by vedelo, že existujú aj iné alternatívy. Tiež - bez toho, že by niečo zotázňovalo alebo o niečom pochybovalo, automaticky prijíma spôsob „ako sa v rodine verí“.

Pokiaľ je dieťa dieťaťom, v rodine sa mu posluhuje. Podobne je to aj s človekom, ktorého viera je v detskej fáze. Čaká, že sa mu bude posluhovať. Detská viera má sklon „používať Boha“ ako niekoho, kto má slúžiť

jemu. Je to viditeľné napríklad v snahe kúpiť si Božiu priazeň vyjednávaním v modlitbe alebo dobrými skutkami. *Ja, Bože, tebe a teraz ty mne.* Kúpna sila je reprezentovaná počtom odrieknutých modlitieb alebo inou formou obety.

Detská viera má sklon vidieť veci **jasne** a stáť na veľmi **istom** a bezpečnom základe. Človeku nič v tejto fáze viery nie je nejasné, na všetko má odpovede. Je to však len preto, lebo horizonty vízie detskej viery nejdú ďaleko. Najmä nie tam, kde sa nachádza tma a pochybnosť.

Človek detskej viery má Boha zadaného, zaškatulkovaného. Pozná ho a z tohto poznania vychádzajú rozhodnutia pre jeho život. Demonštruje to aj nasledujúci príklad zo skúsenosti Maxa Kašparů:

„Istý muž sa dožadoval stretnutia so mnou. Nemal som naňho čas, ale keď neustále naliehal, súhlasil som. Začal mi rozprávať: „Dal som si do Katolíckeho týždenníka inzerát, že si hľadám dievča. Prišli mi ponuky, vybral som sa za tou prvou. Prišiel som na miesto, pred ich dom, na tom dome bol výklenok a v ňom soška Panny Márie. V dome som našiel dobré dievča, vzali sme sa a sme spolu.“

Opýtal som sa ho, o čo mu ide. „To vám chcem práve povedať,“ pokračoval. „Neskôr som si dal inzerát, že hľadám starší traktor. Odpovedali mi traja. Vybral som prvú ponuku, na dome v štíte znova bola Panna Mária. Traktor som kúpil a on sa mi po dvoch dňoch pokazil.

Ako to teda je? Aj tam aj tam bola Panna Mária. A raz som dostal dobrú ženu a druhý raz zlý traktor?""

MYŠLIENKY NA ADVENT

Veľmi by som si prial, aby sme vyryli ryhu do dejín, aby náš život nebol premárnený. Aby sme prijali a uskutočnili pozvanie ku svätosti. Nechce sa mi veriť, že by niekto k tomu dostal všetko a iný nič. Neverím, že by Terézia, Ján Bosco či František dostali viac ako ty. Oni len zareagovali na výzvu, ktorú od Boha dostali.

Oni to dokázali a aj ty by si to mohol dokázať! Avšak ryha za tebou neostane, ak svoj život prežiješ v klikaní, lajkovaní, tágovaní alebo ak budeš iba strieľať na Martanov či loviť pokemónov.

Na život máme len jeden pokus, sme zodpovední za každú jednu sekundu žitia.

Ako veľmi by som chcel zakričať, aby sme konečne začali žiť. Aby sme sa prestali starať o zľavnené nákupy a lacný život. O to, kam ktorý farár bol preložený a čo bolo pri návšteve biskupa na obed. Žijeme život domácich husí, a pritom sme pozvaní k životu kondorov. A aký je to biologický paradox, že obe skupiny vychádzajú z rovnakého spoločného predka. Záleží len na tom, ktorú krajinu si k životu vyberieme, k akej zemi sa rozletíme. K čomu sa rozhodneme – zem si nás už sformuje. Takže záleží na tebe – buď pohorie Ánd

alebo kurník!

Nežiť život – toto je hriech a najväčší hriech. Klábosiť, nič nevytvoriť, večne len kritizovať, zháňať novinky...

(Marek Orko Vácha)

Dovoľ, aby tvoja duša horela túžbami. Túžbami po láske, po zriekaní sa, po svätosti, po nebi... Nezastavuj sa pri myšlienke, či sa niekedy dočkáš ich uskutočnenia – oživuj ich stále v sebe, pretože Duch Svätý hovorí, že sú mu milí ľudia, čo nosia v srdci veľké túžby.

(Josemaría Escrivá)

Ľudia hovoria: „Ja mám strach, že keď sa Bohu odovzdám, všetko mi zoberie...“ A niekto myslí na svoje cigarety, iný na každodennú krčmu, ďalší má strach, že mu nevyjde tá lepšie platná práca, iný sa bojí, že Boh mu pošle chorobu. Niektorí si dokonca myslia, že Boh žiarli na každú ľudskú radosť a má záľubu v tom, keď človek trpí.

Takéto strachy z Boha si nesieme vo svojom srdci. A pritom Ježiš prišiel, aby sme mali život, a to život v hojnosti!

(Vojtěch Kodet)

VEDIEM DUCHOVNÝ ŽIVOT?

„Vedieť duchovný život? Je to, čo žijem, cestou k Bohu?“ Toto sú otázky, ktoré, niekedy dokonca i niektorým veriacim pripadajú smiešne či nepodstatné. Pritom sú to otázky kľúčové a aspoň z času na čas by si ich mal položiť každý.

Pomoc pri hľadaní odpovede môže poskytnúť rozdelenie etáp duchovného rastu podľa Johna Wickhama. On ich uvádza celkovo dvanásť. Na otázku, kedy začína duchovný život, stačí popis prvých štyroch etáp. Tie ďalšie etapy sú už popisom priebehu duchovného života, ktorý má tiež svoju dynamiku, to už je ale iná téma.

Prvou etapou je etapa hriechu. Človek, ktorý sa duchovne nachádza v tejto etape, neštíti sa takých vecí ako je klamstvo, kradnutie, nenávisť, násilie, smilstvo, cudzoložstvo... Na hriech má svoj pohľad a môže byť s ním dokonca vo svojom svedomí „vy-sporiadaný“. Chodí do kostola, priznáva sa k Bohu, snaží sa zachovávať isté pravidlá a za vieru sa možno aj dušuje, ale stále žije v hriechu. Neprišiel k poznaniu, že hriech je preňho katastrofou, a že vďaka nemu sa jeho duchovný život nehýbe.

V *druhej duchovnej etape* už človek začína pre-citovať bremeno svojho hriechu a začína cítiť potrebu pokánia. Začína mu byť jasné, že slasť hriechu je síce príťažlivá, ale znechutenie, ktoré potom cíti, je veľmi silné. Jeho osobne to degraduje. Kládne si otázku: „Kam by som šiel, keby som teraz náhle zomrel?“ Hľadá Božie milosrdenstvo, snaží sa dosiahnuť istý stav „pripravenosti“, aby sa „vyhol peklu“ a mohol „ísť do neba“. I keď sa táto etapa nazýva prvým obrátením, nie je ešte znakom duchovného života. Hlavne z toho dôvodu, že hlavným motívom obrátenia sa k Bohu je viac strach a vypočítavosť ako láska.

Skutočným začiatkom duchovného života nie je dokonca, podľa Wickhama, ani *tretia etapa*. Ide o stav, kedy človek ľahko žije v stave milosti. Žije v súlade s Božími princípmi, prístupuje často k sviatostiam, hlavne k sviatosti zmierenia a Eucharistie. V živote takéhoto človeka je viditeľné rozvíjanie takých čností ako je viera, nádej, dobročinná láska. Vidno uňho vernosť vo vzťahu k Bohu, sebaovládanie, pokoru, úctu voči iným. Táto fáza je vysoko a nie je veľa tých, ktorí sa v nej nachádzajú. Teraz si mnohí položia otázku: „Ak teda toto nie je duchovným životom, tak čo potom ním je?“

O *štvrtom štádiu duchovného rastu* sa dá hovoriť až vtedy, keď človeka spaľuje veľký vnútorný oheň a túžba po Bohu. Nestačí mu to, čo už dosiahol, chce stúpať vyššie. Z celej sily sa snaží dosiahnuť čo najväčšiu jasnosť v tajomstvách viery. Kládne si otázky o Bohu, číta knihy, vyhľadáva rozhovory s ľuďmi, ktorých považuje za znalcov Božích vecí. Chce lepšie poznať Boha, zakúsiť ho, zjednotiť sa s ním. „Ako jeleň dychtí za vodou z prameňa, tak moja duša, Bože, túži za tebou.“ (Ž 42,1) Všetko ostatné v porovnaní s túžbou po Bohu sa mu javí ako menej podstatné.

Kritériom úrovne duchovného života je teda otázka priorit a túžba po nich. V ktorej z týchto etáp sa nachádzam? Treba pripomenúť, že v živote sa etapy často prelínajú. No otázku je, v ktorej sa nachádzam najčastejšie? Mám túžbu smerovať vyššie?

ADOLESCENTNÁ VIERA

Keď človek duševne dospieva, pýta sa: „Kto som?“, hľadá vlastnú identitu. Je to obdobie adolescencie, puberty, spré-vádzané rebeliou, prejavmi nezávislosti. Adolescent už má schopnosť samostat-ne uvažovať nad vecami a cíti potrebu skladať si ich. To znamená, že všetko, čo vo svojom živote má, musí jedno do druhého zapadať. Dá sa to prirovnať k „puzzle“ – k obrázku, ktorý rozoberie na malé kúsky a ktorý následne skladá.

Viera sa dostáva do obdobia adolescencie vtedy, keď človek začína hlbšie uvažovať nad tým, čo zdedil a keď sa u neho prejavuje snaha prijať to za vlastné. Avšak chce poznať aj iné alternatívy ako poznal doposiaľ. Často sa stáva, že v tomto období sa človek tajomným spôsobom postaví proti existencii Boha. Zvyčajne odmieta aj tradičné formy modlitby. Boha chápe ako priateľa a takto chce k nemu pristupovať. Alebo – a to dosť často – jeho modlitba spočíva v čírom uvažovaní alebo konverzácii, hoci si sám nie je istý, či sa rozpráva s Bohom alebo iba so sebou samým.

Slabou stránkou adolescentnej viery je tendencia neprijímať alebo odmietnuť to, čomu človek nerozumie a odhodiť to, čo nie je možné osobne prežiť alebo zakúsiť. Silnou stránkou tejto viery je však úprimnosť a česť človeka. Neustrnutie, ale hľadanie.

Vždy existuje nebezpečenstvo, že človek na tomto stupni poznania Boha cívne naspäť, do nižších štádií svojej viery, ak sa napríklad zlakne bariéry vlastných pochybností či ťažkostí.

Detškú vieru sme si popisali ako jasnú a istú. Adolescentná viera je **jasná** a **neistá**. Jasná preto, lebo to, čo je schopná pochopiť, prijíma, avšak neistá, pretože človek je si stále neistý Bohom, nedôveruje mu úplne, keďže má problém prijať od života všetko, čo môže prísť. Adolescentnú vieru majú často ľudia, ktorí si myslia, že sú na tom so svojim duchovným životom dobre. Ako o tom hovorí kňaz Karel Satoria:

„Keď som sa hlásil do seminára, nepozvali ma ani na prijímačky. Len po opakovanej urgencii mi dali vedieť, že nespĺňam požiadavky kladené na študenta socialistickej vysokej školy. Mal som už vtedy za sebou nejaké prehrešky a tým najväčším bolo strhnutie sovietskej vlajky na našej miestnej škole rok po okupácii našej krajiny „spriatelenejšími armádami“.

Preto som ostal príjemne prekvapený, keď som v októbri smel nastúpiť na fakultu do Lito-měříc. Dodnes neviem, čo spôsobilo moje „podmienečné prijatie“, no neušli mi všemožné aktivity nášho pána farára a nevyklúčujem, že využil slabú chvíľku nejakého súdruha a došlo k ne-všednému prípadu korupcie. Pán farár sa tejto mojej hypotéze lišiacky smial, a pretože už nežije, ostane tajomstvom, ako som sa vlastne do toho seminára dostal.

Po štvrtom ročníku nasledovala povinná vojenská základná služba, počas ktorej som „pošlia-pal robotnícku krv preliatu za volebné právo“ tým, že som odmietol voliť. Piaty ročník mi bol len „milostivo“ povolený a nejakým zázrakom som napokon bol vysvätený.

Stal som sa kaplánom, horlil som z kazateľnice, že je potrebné sa nebať, milovať slobodu a neváhať za ňu aj niečo zaplatiť. Mal som radosť, že ľudia to brali. Súdruhom sa to, samozrejme, nepáčilo, eštabáci po mne šli... *Som na svojom mieste, hovoril som si.* Bol som spokojný.

Až raz za mnou prišli dvaja veľmi starí ľudia. „Pán farár, povedzte nám niečo o Pánu Bohu, potrebujeme silu a útechu. Ako sa máme modliť, čo je to zásť na hlbinu...?“ Spomínam si na ten pocit bezradnosti a zahanbenia. Najradšej by som ich nevidel, seba nevidel. Chcelo sa mi utiecť. Tak sme tam naproti sebe sedeli, ja som niečo trepal a oni stále znovu naliehali: „Povedzte, ako sa priblížiť k Pánu Bohu?“

Potrebovali pomoc, pretože ten kríž, ktorý niesli, bol veľmi tvrdý a ťažký. Chceli vedieť, ako to robím ja so svojou vierou, ako sa kráča k nádeji, ako sa majú ohriať v Božej láske.

Vtedy som si uvedomil: „Chlapče, bacha, niečo dosť dôležité ti nefunguje.“ Veľmi som sa hanbil a rozprával som s nimi ďalej štýlom „Hovorím tak dlho, kým ma niečo nenapadne“. Už sa nepamätám, či som sa im priznal alebo som si to povedal iba v duchu, že je to hrozné – že som síce obratný rečník, že snáď aj niečo z tej teológie viem, ale že im nemám čo povedať. Že čo sa týka približovania sa k Bohu, tam som bez skúsenosti. Že dokážem len pracovať so zástupmi a udeľovať sviatosti, psychologizovať, klábosiť... Skoro som začal mať strach o život, že ho nedokážem žiť a že ho stratím. Toto poznanie – bola to pre mňa dosť veľká rana.

Zhodou okolností sa mi dostal do rúk Teilhard de Chardin. Úplne som mu nerozumel, ale hovoril mi zo srdca, rovnako ako samizdatovo šírený trapista Thomas Merton. Obaja pozývali k záujmu o život, ale z iného uhlu, ako som bol zvyknutý žiť ho ja. Ja som bol dosť „adrenalinový“. Plachtil som na rogale, rád som rýchlo jazdil, machroval som svojimi skokmi z mostu do letovickej priehrady, predvolanie k eštabáckym výsluchom bolo pre mňa povyrazením si, bol som spoločensky obľúbený a nevyhýbal som sa ani zakázanému ovociu. Toto všetko dávalo môjmu životu „šťavu“.

Začal som však pociťovať akúsi krivdu, ktorú ja sám pácham na živote tým, že hoci ho pijem plnými dúškami, vlastne od neho očakávam veľmi málo. A najhoršie, že k takému kresťansko-minimalistickému poňatiu života strhávam aj druhých. Ani to, že som bol ubezpečovaný, že moja služba pomáha druhým nachádzať Božiu blízkosť, že priťahuje mladých a dokonca pomáha aj zásť na hlbinu – nič z toho ma nezabavovalo pocitu prerastajúceho do presvedčenia: *že som vedľa ako tá jedľa.*

Zároveň mi bolo jasné, že cesta von z toho nevedie navýšením pastoračných aktivít a ani zintenzívnením štúdia. Začal som si uvedomovať požiadavku *zásť na hlbinu* ako i to, že niečo budem musieť pre to systematicky robiť.

Vtedy som mal okolo dvadsaťsedem rokov – a bolo potrebných ešte viac ako desať rokov, kým som sa rozhodol pre to niečo konkrétne vykonať.

Po revolúcii som chcel odísť niekam, kde by ma naučili modliť sa a porozumieť cestám vedúcim do Božej blízkosti... Inými slovami – *naučiť sa umeniu žiť svojej krst.*“

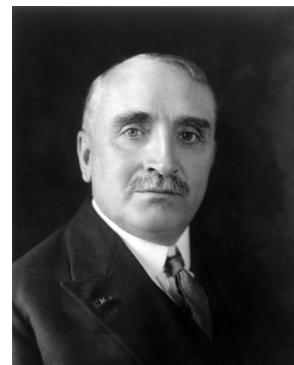
ny život a stále viac som upadal do stavu beznádeje. Smrť môjho starého otca, ktorého som dlhé mesiace pozoroval, ako v dôsledku rakoviny žalúdka chradne, vo mne vyvolala hlbokú tieseň – a odvtedy ma myšlienka na smrť nikdy neopustila...

Vieru som stratil úplne. Napriek tomu som sa, postrkovaný a tlačný davom, zúčastnil 25. decembra 1886 v kostole Notre Dame na polnočnej. A potom, keďže som nemal nič lepšie v pláne, som sa tam opäť vrátil. Práve spievali chlapci oblečení v bielych rúchach Magnifikat. A tu sa stalo niečo, čo rozhodujúcim spôsobom usmernilo môj život. V jedinom okamihu sa pohlo moje srdce a ja som uveril. Uveril som s takým mocným vnútorným súhlasom, že celé moje bytie sa priam násilne vznieslo do výšky. Uveril som s takou neopísateľnou istotou, že vo mne neostalo nijaké miesto otvorené pre čo i len najtichšiu pochybnosť. Od toho dňa už ani filozofovanie, ani všetka „múdrosť“ kníh nedokázali otriasť mojou vierou – áno, nedokázali sa jej ani dotknúť.

Boh existuje! On je tu! Miluje ma, volá ma! Zaliali ma slzy a rozplakal som sa. No jednako sa k môjmu, priam sladkému vnútornému chveniu pridalo pociť zdesenia, takmer hrôzy! Moje filozofické presvedčenie ostalo nedotknuté - katolícke náboženstvo sa mi tak ako predtým zdalo byť zbierkou hlúpych anekdot, kňazi a veriaci do mňa vlievali stále tú istú averziu, ktorá sa stupňovala až k nenávisti, áno, až k odporu!“

Nanovo vliata istota viery, ktorá v tomto mladom mužovi odstránila každú pochybnosť v Božiu existenciu, zároveň v ňom vyvolala tvrdý boj. Tento vnútorný zápas – nevôla vzdať sa dovtedajších filozofických názorov a presvedčenia - trval štyri veľmi bolestivé roky. Nikto z okolia o tomto boji nevedel. Paul Claudel hovorí: *„Nepoznal som osobne žiadneho kňaza a nemal som jedného jediného katolíckeho priateľa...“*

„Avšak veľká kniha, ktorá sa pre mňa otvorila, a miesto, kde som nadobúdala skutočné vedomosti, bola Cirkev. Nech je navždy pochválená táto veľká majestátna Matka, pri nohách ktorej som sa tolko naučil! Dovtedy som o kresťanstve vedel asi tolko málo ako o budhizme, až kým sa predou mnou nerozprestrela svätá dráma tak veľkolepo, že prevýšila všetky moje očakávania... Moje námietky každým dňom slabli. Predsudky postupne zmizli a obavy pominuli. A aké zvláštne – v tom čase sa vo mne prebudili básnické schopnosti...“

Tak mohol Paul Claudel 25. decembra 1890, presne 4 roky po svojom obrátení, prijať v parížskom Notre Dame – tentokrát dobre pripravený - po druhý raz vo svojom živote sväté prijímanie. Zvažoval vstup do rehoľného rádu, ale nakoniec sa rozhodol pre manželstvo. Venoval sa politike a ako konzul a diplomat pôsobil vo viacerých krajinách sveta, vrátane bývalého Československa. Zároveň bol významným spisovateľom a básnikom. Pre vieru sa snažil, i keď častokrát nie úspešne, získať aj svojich priateľov a známych.

Bol veľkým ctiteľom Eucharistie a vážil si spoločenstvo kresťanov vytvorené okolo nej vo svätej omši. Napísal: *„Veľmi živo cítim puto bratskej lásky, ktorá nás, kresťanov, spája. Je to jedno, či som v najväčšom či najkrajšom kostole v Paríži alebo každé ráno v našom dedinskom kostole. Tam sú po mojom boku dve staršie rehoľné sestry a jedno 12-ročné dievčatko s neformálnymi topánkami na nohách, tiché ako baránok. Ako blízko sa cítim týmto jednoduchým dušiam... Aký dobrý je Boh, že nám všade daroval bratov a sestry...“*

Pre Paula Claudela sa stali Vianoce sviatkami znovuzrodenia. Dieťaťa, ktorého dotyk pocítil počas jednych Vianoc, sa už nikdy nevzdal. Chcel ho nachádzať pri každom svätom prijímaní i v spoločenstve veriacich. Kňaz, ktorý mu na sklonku života priniesol sviatosti umierajúcich, povedal o ňom: *„Závidel som mu jeho vieru.“*

otroci!“ (50,18) Opäť sa plnia sny o klaňaní sa bratov jemu, ktoré sa mu snívali ešte ako chlapcovi. On ich však dvíha: „**Nebojte sa! Vari som ja na mieste Boha?**“ (50,19) V celom svojom živote chce byť viazaný Božou vôľou. Preto si uvedomuje: „Kto som ja, aby som upieral dar Božieho odpustenia?“ a bratov uistuje: „**Vy ste proti mne mienili zlo, no Boh mal so mnou plán na dobro,... aby bol nakrmený mnohý ľud.**“ (50,20)

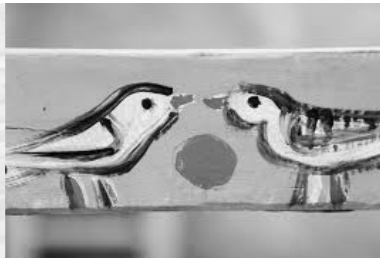
Máme veľmi stručnú správu o ďalšom Jozefovom pôsobení. O mnohých ďalších rokoch jeho života nehovorí Biblia nič. Pýtame sa: dotváral sa jeho charakter, dozrieval? Alebo naopak Jozef „zaspal“ a prežíval neplodné roky svojho života? Aj to sa stáva v životoch veľkých osobností. Nemyslíme si, že to bolo takto, pretože posledné riadky knihy Genezis hovoria o tom, ako Jozef zomieral s vierou v budúcnosť Božieho ľudu. Prorocky vidí budúcnosť svojho národa a v nej i prípravy na odchod z Egypta. A zároveň prosí: „**Odneste moje kosti odtiaľto.**“ (50,25)

Čítame, že Jozef žil 110 rokov – toto číslo netreba brať doslovne, jeho hodnota je symbolická. Nepoznáme teda presný vek, kedy Jozef zomrel, no čítame, že spomedzi bratov odišiel ako prvý. Svieca jeho života horela plným svetlom, a aj skôr dohorela.

V jeho živote bolo veľa bolesti. No Božia tvorba duchom krásneho človeka sa bez bolesti nemôže zaobísť. Ani jedna postava Starého Zákona nemá toľko mesiášskych čŕt ako postava Jozefa. Sme v pokušení vyzdvihnúť ho nad všetkých praotcov. A predsa – otcom všetkých veriacich sa stal Abrahám, nie Jozef. A v budúcnosti sa spomínal Boh Jakubov, a nie Jozefov. Opäť stojíme pred jedným Božím tajomstvom.

Pri pohľade na biblického Jozefa môžeme rezignovať, že my takú výšku nikdy nie sme schopní dosiahnuť. A predsa – nevyvoláva v nás túžbu napodobniť aspoň niečo z jeho života?

Kapitolou o posledných dňoch Jozefovho života sme ukončili výklady knihy Genezis. Od budúceho čísla by sme v Prameni chceli začať rozoberať starozákonnú biblickú knihu Pieseň Piesní. Je jednou z najzaujímavejších kníh Biblie. Na prvý pohľad sa síce javí predovšetkým ako oslava lásky medzi mužom a ženou, no už starovekí cirkevní otcovia v nej videli zásunbný spev medzi Bohom a dušou, ktorá túži po Bohu a celá sa obracia k láske.

PRI VIANOČNOM SPEVE MAGNIFIKAT

Pre chlapca Paula Claudela (1868-1955), ktorý vyrastal v nábožensky lahostajnej rodine, bolo prvé sväté prijímanie vrcholom a zároveň aj koncom praktizovania viery. Až do istého momentu, ktorý sa odohral počas Vianoc - kedy v chráme Notre Dame v Paríži akoby blesk z jasného neba prežil svoje obrátenie. O tejto chvíli milosti neskôr napísal:

„Ako 18-ročný, ovplyvnený voľnomyšlienkáorskými ideami tej doby som veril v to, v čo verila väčšina takzvaných „učeníých“ ľudí tej doby. Bol som presvedčený, že svet je spleťou príčin a účinkov, ktoré veda už pozajtra kompletne rozuzlí. To všetko mi, mimochodom, pripadalo veľmi smutné a nadmieru nudné... Sám som viedol nemorál-

DOSPELÁ VIERA

Skúšky života nám pomáhajú, že naša viera dozrieva. Dospelá viera je taká viera, ktorá už dorástla do takého stupňa lásky k Bohu, že človek je schopný vzdať sa seba samého ako centra svojich túžob a konania. Je schopný ponúknuť Bohu seba samého a to, čo má, podľa výroku: „*Tvoja vôľa nech sa stane.*“ Dospelá viera, aj keď stojí na istej pôde, predsa je krokom do tmy, pretože človek v tejto etape viery už nečaká, že pochopí tajomstvo Boha.

Dospelá viera nikdy nie je „hotová“.

Dospelosť vo viere nastáva u človeka vtedy, keď nájde dostatočnú odpoveď na otázku svojej identity: „*Kto som?*“ Až vtedy je schopný pohnúť sa ďalej, smerom k hlbšiemu záväzku.

Istý autor túto etapu nazýva „*intimita*“. Toto slovo pochádza z latinčiny a je zloženinou slov *in-timor*, čo znamená *do-strachu, do-rizika*. Do-rizika idúca ochota si vyžaduje vernosť: „*V šťastí i v nešťastí, v zdraví i v chorobe...*“ – asi tak, ako sa to napríklad hovorí pri vysluhovaní sviatosti manželstva.

Dospelá viera sa dá charakterizovať ako „*istá*“, ale „*nejasná*“. Alebo zastretá. Možno si spomenieme na kardinála Newmana, ktorý ako 44-ročný konvertoval ku katolicizmu. Vedel, že sa bude musieť vzdať svojho obľúbeného profesorského miesta na Oxforde, keďže v tej dobe profesorský titul mohli mať len anglikáni. Vedel tiež, že jeho noví katolícki kolegovia sú teologicky menej brilantní ako jeho anglikánski priatelia. Správne predpokladal, že od tej chvíle mu nebudú dôverovať ani anglikáni a ani katolíci, na čo múdro poznamenal: „Idem k tým, ktorých nepoznám a od ktorých očakávam veľmi málo. Robím zo seba vyhnanca.“ A o prvých rokoch existencie v katolíckej Cirkvi poznamenal: „Mal som pocit, akoby katolícki predstavení na mňa hľadeli ako na „nejaké neznáme zviera, ktoré ulovil poľovník“. Pýtali sa ho, či mal nejaké problémy, keď z Anglikánskej cirkvi konvertoval ku katolicizmu. On odpovedal: „Tisíc problémov, avšak ani jediné pochybnosť.“ Toto je viera istá, avšak nejasná, idúca do rizika, zahalená tajomstvom.

Naučil sa kráčať krok za krokom. Nežiadal si vidieť žiadne vzdialené scény, stačil mu jeden jediný ďalší krok na ceste. Bol jedným z najväčších vzdelancov svojej generácie, poslušne sa však podriadil cirkevným predstaveným, často slabým a nedôveryhodným, pretože veril, že Boh cez nich pôsobí a povedie ho k pravde skrze poslušnosť. Nemal potuchy, kam ho povedie táto cesta. Bol si však istý, že ak ňou pôjde, Boh ho v správnom čase odmení. Možno sa to stane až po jeho smrti, ale stane sa to, ak ostane verný.

Dospelá viera hľadá predovšetkým kráľovstvo Božie viac než akúkoľvek inú vec. Bohu nekladie podmienky, prijíma ho takého, aký je. Vie, že nikdy ho nepochopí úplne. Pre človeka dospelaj viery je dostatočnou odmenou to, že slúži Bohu.

Páter Pio vďaka obdarovaniu mimoriadnymi nadprirodzenými charizmami už od vstupu do noviciátu vedel, že bude musieť celý život bojovať proti démonom. Zároveň mu však bolo darované poznanie, že ho nezničia.

Výsledkom Pioových bojov so zástupcami temnoty a zla bola jeho vlastná duchovná temnota a prázdnota. Tomu, ktorý rozdával svetlo tisícom ľudí, chýbalo svetlo pre vlastný život.

Svoje utrpenie uchovával v tajnosti srdca. Iba listy, ktoré napísal svojim duchovným otcom, odhaľujú hĺbku tmy, ktorú precítoval: „*Duchovná bezútešnosť je neznesiteľná... Moje srdce je bez odpočinku. Snaží sa oddýchnuť si, ale nevie, kde. Prázdnota, ktorú pociťujem, ma príšerne zaplavuje. Pamäť si takmer nič nezachovala, inteligencia hľadá základnú pravdu, a keď sa zdá, že ju našla a niečo z nej pochopila, upadá do ešte neprehľadnejšej temnoty.*“

V tejto tme sa však s vierou modlil: „*Bože môj, neprestanem ti dobrorečiť, kým len budem dýchať. A aj keď sa topím v temnotách, ktoré ma zaplavujú, kto iný mi môže byť istotou v mojej krehkosti? Veľmi ťa prosím, buď mojím životom, mojou lodkou, mojím prístavom...*“

VEĎ MA, TY JEMNÉ SVETLO, VEĎ MA TEMOTAMI
(modlitba J.H. Newmana)

Veď ma, ty jemné svetlo Svetlo,
veď ma temnotami, ktoré vo mne vzbudzujú tieseň.
Noc je temná, domov je ďaleko.
Veď ma, ty jemné svetlo. Veď ma vpred.
Upevňuj moje kroky...

Neprosím ťa, aby som videl príliš do dialky,
stačí, aby som videl na prvý krok, na ten jediný.
Veď ma vpred, ty jemné svetlo.

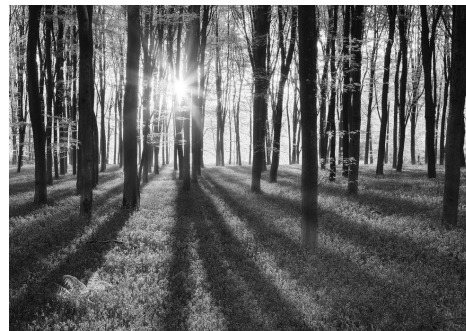
Nebol som vždy taký, ako som teraz,
ani som ťa vždy neprosil, aby si ma viedol vpred.
Rád som si cestu vyberal sám,
chcel som dobre vidieť na cestu vpred.

Teraz ma ale vedieš vpred ty sám.

Mal som v obľube jas dňa
a silnejšia ako bázeň bola pýcha, ktorá ovládala moju vôľu.
Pane, odpusť mi previnenia rokov minulých!

Tak dlho ma požehnávala tvoja sila.
Rád by som sa nechal viesť vpred cez polia a mokrade,
skaliská a rieky až do okamihu, kedy skončí noc
a ja budem smieť zrána vnímať, že sa na mňa usmievajú tí,
ktorých som tak dlho miloval
a ktorých som na čas musel oželiť.

VEĽKÉ PRAVDY V MALÝCH PRÍBEHOCH

Raz jeden mladý mních požiadal starého skúseného mnicha o duchovný rozhovor. „Otče,“ začal mladík, „myslím, že už nevydržím dlhšie v kláštore. Keď som doň vstupoval, bol som nadšený a presvedčený, že tu nájdem naplnenie svojho života. Ibaže teraz už nič z toho necítim. Neteším sa ani modlitba, ani práca, ani život. Naraz je akoby okolo mňa tma. Už ďalej nevládzem.“

Starý mních trpezlivo počúval a dlho mlčal. Nakoniec povedal: „Brat môj, okolo nášho kláštora sa rozprestierajú hlboké lesy. Pred mnohými

rokmi boli ešte nepriestupnejšie, miestami skutočná džungľa. Dobré si pamätám, ako ma raz poslali za jedným chorým. Keď som sa chystal na spiatočnú cestu, už sa stmievalo a keď som došiel k lesu, stratil som cestu. Vedel som, že kláštor je úplne blízko, ale noc bola tak tmavá, že som v tej húštine skutočne len blúdil. Ostávalo mi už len jediné...“

„Určite ste sa začal modliť!“ skočil mu do reči mladý mních. „Nie. Posadil som sa a nerobil som vôbec nič. Proste som iba počkal, kým nezačalo sviatať. Potom som už bez problémov našiel cestu ku kláštoru. A ty, priateľ, tiež nič nerob. Posad' sa a počkaj, kým sa vyjasní.“

NAD KNIHOU GENEZIS: POSLEDNÉ DNI JOZEFA (Gn 50)

Kým otec Jakub žil, bol pre celú rodinu duchovnou autoritou, ktorá udávala smer všetkému, čo sa v rodine dialo. Keď zomrel, Jozefových bratov začala nahlodávať pochybnosť: „**Len aby Jozef nezanevrel na nás a naplno nám neodplatil všetko zlo, ktoré sme mu spôsobili.**“ (50,15) Vidíme, že ich svedomie opäť ožilo nepokojom. Dohodli sa teda, že pošlú k Jozefovi delegáciu s prosbou o odpustenie.

Bratia si uvedomujú veľkosť svojho minulého hriechu, a preto chápeme ich pochybnosti. Veriť v odpustenie veľkej viny je ťažké. Človek je raz taký – za previnenie žiada odplatu. *Ako ty mne, tak ja tebe.* Boh je iný – je milosrdný a odpúšťa. Božie odpustenie je najväčším Božím skutkom a má cenu Kristovej krvi.

Bratia sa vo svojej prosbe odvolávajú na vôľu svojho otca: „**Tvoj otec pred smrťou prikázal, hovoriac: „Tak poviete Jozefovi: Odpusť, prosím, previnenie svojich bratov!**““ (50,16) Dovoľávať sa vôle zomrelých nie je zriedkavým javom v živote. Nevieme, či to naozaj bola vôľa Jakubova, alebo klamstvo obávajúcich sa bratov. Vieme si predstaviť, že otcovi Jakubovi naozaj záležalo na pokojných vzťahoch medzi bratmi aj po jeho smrti, a preto túto požiadavku vyslovil. Ale vieme si predstaviť i to, že Jozefovi bratia si – hoci s dobrým úmyslom – vypomohli klamstvom.

Prednesená petícia so závetom zosnulého otca sa hlboko dotkla Jozefovho srdca. Opäť ho vidíme plakať. Jeho slzy sú prejavom bolesti nad tvrdosťou ľudského srdca, ktoré nie je schopné uveriť odpusteniu. Viera v odpustenie je jedným z najväčších problémov ľudskej duše. Mnohí kresťania túto istotu nemajú.

Jozef dá k sebe zavolať všetkých bratov. Čítame, že padli pred ním a hovorili: „**Sme tvoji**